Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 7 kwietnia 2022 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Jurysdykcja i uznawanie orzeczeń sądowych oraz ich wykonywanie w sprawach cywilnych i handlowych – Rozporządzenie (UE) nr 1215/2012 – Zakres stosowania – Artykuł 2 lit. a) – Pojęcie „orzeczenia” – Nakaz zapłaty wydany w innym państwie członkowskim po przeprowadzeniu, w ramach postępowania kontradyktoryjnego, uproszczonego badania orzeczenia wydanego w państwie trzecim – Artykuł 39 – Wykonalność orzeczenia w państwach członkowskich

W sprawie C-568/20

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy, Austria) postanowieniem z dnia 23 września 2020 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 2 listopada 2020 r., w postępowaniu:

J

przeciwko

H Limited,

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: K. Jürimäe, prezes izby, N. Jääskinen, M. Safjan (sprawozdawca), N. Piçarra i M. Gavalec, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Pikamäe,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu J – C. Straberger, Rechtsanwalt,

– w imieniu H Limited – S. Turic, Rechtsanwalt,

* Język postępowania: niemiecki.

– w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller, M. Hellmann i U. Bartl, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Komisji Europejskiej – M. Heller i H. Leupold, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 16 grudnia 2021 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 1, art. 2 lit. a), art. 39, art. 42 ust. 1 lit. b) oraz art. 45, 46 i 53 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1).

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy J a H Limited dotyczącego wykonania w Austrii nakazu zapłaty wydanego przez High Court of Justice (England & Wales) [sąd wyższej instancji (Anglia i Walia), Zjednoczone Królestwo, zwany dalej „High Court”] na podstawie dwóch wyroków wydanych w Jordanii.

Ramy prawne

3 Motywy 4, 6, 26 i 34 rozporządzenia nr 1215/2012 mają następujące brzmienie:

„(4) Różnice pomiędzy przepisami poszczególnych państw o jurysdykcji i uznawaniu orzeczeń utrudniają należyte funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Dlatego nieodzowne jest wydanie przepisów celem ujednolicenia przepisów o jurysdykcji w sprawach cywilnych i handlowych, aby zapewnić szybkie i nieskomplikowane uznawanie i wykonywanie orzeczeń wydanych w jednym z państw członkowskich.

[…]

(6) Celem zagwarantowania swobodnego przepływu orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych niezbędnym i stosownym jest, aby przepisy o jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń zostały określone w drodze aktu unijnego, który będzie wiążący i bezpośrednio stosowany.

[…]

(26) Wzajemne zaufanie do sprawowania wymiaru sprawiedliwości w Unii [Europejskiej] usprawiedliwia zasadę, zgodnie z którą orzeczenia wydane w państwie członkowskim powinny być uznawane we wszystkich państwach członkowskich bez potrzeby przeprowadzania specjalnego postępowania. Ponadto cel w postaci ograniczenia nakładu czasu pracy oraz kosztów, jakie wiążą się z transgranicznym postępowaniem sądowym, uzasadnia zniesienie wymagania stwierdzenia wykonalności przed wykonaniem orzeczenia w wezwanym państwie członkowskim. W związku z tym orzeczenie wydane przez sądy państwa członkowskiego powinno być traktowane tak, jak gdyby zostało wydane w wezwanym państwie członkowskim.

[…]

(34) W celu zapewnienia ciągłości pomiędzy [Konwencją z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 1972, L 299, s. 32), zmienioną późniejszymi konwencjami o przystąpieniu nowych państw członkowskich do tej konwencji (zwaną dalej »konwencją brukselską z 1968 r.«)], rozporządzeniem [Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, s. 1)] i niniejszym rozporządzeniem powinny być przewidziane przepisy przejściowe. Dotyczy to również wykładni postanowień konwencji brukselskiej z 1968 r. oraz zastępujących ją rozporządzeń dokonywanej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej".

4 Zgodnie z art. 1 ust. 1 tego rozporządzenia:

„Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie w sprawach cywilnych i handlowych, niezależnie od rodzaju sądu. Nie obejmuje ono w szczególności spraw podatkowych, celnych, administracyjnych ani spraw dotyczących odpowiedzialności państwa za działania lub zaniechania w wykonywaniu władzy publicznej (acta iure imperii)".

5 Artykuł 2 rzeczonego rozporządzenia przewiduje:

„Do celów niniejszego rozporządzenia:

a) »orzeczenie« oznacza każde orzeczenie wydane przez sąd państwa członkowskiego – niezależnie od tego, jak zostanie określone – w tym wyrok, postanowienie, nakaz [zapłaty], nakaz egzekucyjny oraz postanowienie w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania wydane przez urzędnika sądowego.

Do celów rozdziału III »orzeczenie« obejmuje środki tymczasowe, w tym zabezpieczające, zarządzone przez sąd, który na mocy niniejszego rozporządzenia ma jurysdykcję do orzekania w sprawie głównej. Definicja ta nie obejmuje środków tymczasowych, w tym środków zabezpieczających, zarządzonych przez taki sąd bez wzywania pozwanego do stawiennictwa, chyba że orzeczenie zawierające dany środek zostało doręczone pozwanemu przed wykonaniem;

[…]

d) »państwo członkowskie pochodzenia [orzeczenia]« oznacza, w zależności od przypadku, państwo członkowskie, w którym wydano orzeczenie, zatwierdzono lub zawarto ugodę sądową lub formalnie sporządzono lub zarejestrowano dokument urzędowy;

e) »wezwane państwo członkowskie« oznacza państwo członkowskie, w którym orzeczenie podlega uznaniu lub w którym wnosi się o wykonanie orzeczenia, ugody sądowej lub dokumentu urzędowego;

f) »sąd pochodzenia [orzeczenia]« oznacza sąd wydający orzeczenie, które podlega uznaniu lub o którego wykonanie się wnosi".

6 Artykuł 39 wskazanego rozporządzenia stanowi:

„Orzeczenie wydane w państwie członkowskim, które jest wykonalne w tym państwie członkowskim, jest wykonalne w innym państwie członkowskim bez potrzeby stwierdzania jego wykonalności”.

7 Artykuł 42 ust. 1 rozporządzenia nr 1215/2012 przewiduje:

„Do celów wykonania w państwie członkowskim orzeczenia wydanego w innym państwie członkowskim wnioskodawca przedstawia właściwemu organowi egzekucyjnemu:

a) odpis orzeczenia spełniający warunki niezbędne do stwierdzenia jego autentyczności; oraz

b) zaświadczenie wydane zgodnie z art. 53, potwierdzające wykonalność orzeczenia i zawierające wyciąg z orzeczenia, a w stosownych przypadkach również odpowiednie informacje o podlegających zwrotowi kosztach postępowania i naliczeniu odsetek”.

8 Artykuł 45 ust. 1 tego rozporządzenia stanowi:

„Na wniosek każdej zainteresowanej strony odmawia się uznania orzeczenia, jeżeli:

a) uznanie byłoby oczywiście sprzeczne z porządkiem publicznym (ordre public) wezwanego państwa członkowskiego;

[…]”.

9 Zgodnie z brzmieniem art. 46 tego rozporządzenia:

„Na wniosek osoby, przeciwko której wystąpiono o wykonanie orzeczenia, odmawia się wykonania orzeczenia w przypadku stwierdzenia jednej z podstaw odmowy uznania, o których mowa w art. 45”.

10 Artykuł 52 tego samego rozporządzenia stanowi:

„Orzeczenie wydane w państwie członkowskim nie może być w żadnym wypadku przedmiotem kontroli merytorycznej w wezwanym państwie członkowskim”.

11 Artykuł 53 rozporządzenia nr 1215/2012 brzmi następująco:

„Na wniosek każdej zainteresowanej strony sąd pochodzenia [orzeczenia] wydaje zaświadczenie na formularzu określonym w załączniku I”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

12 Postanowieniem z dnia 20 marca 2019 r. High Court nakazał J, osobie fizycznej zamieszkałej w Austrii, zapłatę na rzecz spółki H Limited, instytucji bankowej, kwoty głównej w wysokości 10 392 463 USD (dolarów amerykańskich) (około 9 200 000 EUR), powiększonej o odsetki i koszty, w wykonaniu dwóch wyroków wydanych przez sądy jordańskie w dniach 3 i 20 maja 2013 r. (zwanych dalej „wyrokami jordańskimi”). High Court wydał ponadto zaświadczenie, o którym mowa w art. 53 rozporządzenia nr 1215/2012.

13 H Limited wniosła o wykonanie tego nakazu zapłaty w okręgu Bezirksgericht Freistadt (sądu rejonowego w Freistadt, Austria) na podstawie rozporządzenia nr 1215/2012, przedstawiając zaświadczenie, o którym mowa w art. 53 tego rozporządzenia.

14 Postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2019 r. Bezirksgericht Freistadt (sąd rejonowy w Freistadt, Austria) upoważnił H Limited na podstawie postanowienia High Court z dnia 20 marca 2019 r. i w zastosowaniu rozporządzenia nr 1215/2012 do przystąpienia do wykonania rzeczonego postanowienia w celu uzyskania zaspokojenia wierzytelności w wysokości 9 249 915,62 EUR oraz odsetek i kosztów. Sąd ten stwierdził w szczególności, że postępowanie przed High Court zostało przeprowadzone zgodnie z zasadą kontradyktoryjności.

15 Środek odwoławczy wniesiony przez J od tego postanowienia z dnia 12 kwietnia 2019 r. został oddalony orzeczeniem Landesgericht Linz (sądu okręgowego w Linzu, Austria) z dnia 22 czerwca 2020 r. Wskazawszy, że orzeczenie High Court z dnia 20 marca 2019 r. stanowi orzeczenie w rozumieniu art. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1215/2012, sąd apelacyjny podkreślił, że zaświadczenie, o którym mowa w art. 53 tego rozporządzenia, przedłożone przez spółkę H Limited, nie budzi żadnych wątpliwości, które mogłyby sugerować wystąpienie jednej z podstaw odmowy uznania przewidzianych w art. 45 wspomnianego rozporządzenia.

16 J wniósł skargę rewizyjną do Oberster Gerichtshof (sądu najwyższego, Austria), będącego sądem odsyłającym w niniejszej sprawie.

17 Ten ostatni sąd skłania się ku temu, by uznać, że zasada wykluczenia podwójnej exequatur dotyczy również nakazów zapłaty wydanych przez sąd państwa członkowskiego na podstawie powództwa wytaczanego w celu wykonania wyroku zagranicznego, jeżeli stosunek prawny będący podstawą roszczenia zasądzonego ostatecznym orzeczeniem nie jest badany co do istoty. Zdaniem tego sądu orzeczenie wydane w postępowaniu głównym nie jest w związku z tym objęte zakresem pojęcia „orzeczenia” w rozumieniu art. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1215/2012.

18 W takim przypadku kontrola sądowa ogólnych warunków wykonania na podstawie tego rozporządzenia nie byłaby wykluczona. Sąd odsyłający uważa w związku z tym, że państwo członkowskie wykonania może zweryfikować dane zawarte w zaświadczeniu, o którym mowa w art. 53 rozporządzenia nr 1215/2012, tak że dłużnik może podnosić, że nie są spełnione przesłanki wykonania, przykładowo z tego względu, że brak jest orzeczenia w rozumieniu art. 2 lit. a) tego rozporządzenia lub że rozporządzenie to nie znajduje zastosowania.

19 Sąd ten zauważa jednak, że prawidłowe stosowanie prawa Unii nie jest na tyle oczywiste, by wyeliminować uzasadnione wątpliwości.

20 W tych okolicznościach Oberster Gerichtshof (sąd najwyższy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy przepisy [rozporządzenia nr 1215/2012], w szczególności art. 2 lit. a) i art. 39, należy interpretować w ten sposób, że z orzeczeniem podlegającym wykonaniu mamy do czynienia również wtedy, gdy dłużnik wskazany w tytule egzekucyjnym zostaje zobowiązany w państwie członkowskim – po uproszczonym badaniu przeprowadzonym w ramach postępowania kontradyktoryjnego, ale tylko w odniesieniu do związania powagą rzeczy osądzonej wyroku wydanego przeciwko niemu w państwie trzecim – do zapłaty na rzecz strony wygrywającej spór w postępowaniu, które toczyło się w państwie trzecim w przedmiocie roszczenia stwierdzonego ostatecznym orzeczeniem państwa trzeciego, przy

czym przedmiot postępowania, które toczyło się w państwie członkowskim, ograniczał się do badania, czy roszczenie stwierdzone ostatecznym orzeczeniem istnieje wobec dłużnika wskazanego w tytule egzekucyjnym?

2) W razie udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie pierwsze:

Czy przepisy rozporządzenia [nr 1215/2012], w szczególności art. 1, art. 2 lit. a), art. 39, 45, 46 i 52 należy interpretować w ten sposób, że należy odmówić wykonania niezależnie od istnienia jednej z podstaw odmowy wymienionych w art. 45 [tego rozporządzenia], jeżeli badane orzeczenie nie jest orzeczeniem w rozumieniu art. 2 lit. a) lub art. 39 [tego rozporządzenia] lub żądanie stanowiące podstawę wydania orzeczenia nie jest objęte zakresem zastosowania [tego rozporządzenia] w państwie członkowskim pochodzenia [orzeczenia]?

3) W razie udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie pierwsze i udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie drugie:

Czy przepisy rozporządzenia nr 1215/2012, w szczególności art. 1, art. 2 lit. a), art. 39, art. 42 ust. 1 lit. b), art. 46 i 53 należy interpretować w ten sposób, że w postępowaniu w sprawie wniosku o odmowę wykonania sąd wezwanego państwa członkowskiego musi koniecznie przyjąć – już na podstawie samych informacji zawartych przez sąd pochodzenia [orzeczenia] w zaświadczeniu, o którym mowa w art. 53 rozporządzenia nr 1215/2012 – że ma do czynienia z orzeczeniem objętym zakresem zastosowania tego rozporządzenia i podlegającym wykonaniu?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

21 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 2 lit. a) i art. 39 rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że nakaz zapłaty wydany przez sąd państwa członkowskiego na podstawie prawomocnych wyroków wydanych w państwie trzecim stanowi orzeczenie i jest wykonalny w innych państwach członkowskich.

22 Na wstępie należy przypomnieć, że w zakresie, w jakim zgodnie z motywem 34 rozporządzenia nr 1215/2012 rozporządzenie to uchyla i zastępuje rozporządzenie nr 44/2001, które z kolei zastąpiło konwencję brukselską z 1968 r., wykładnia dokonana przez Trybunał w odniesieniu do przepisów tych ostatnich aktów prawnych ma zastosowanie również do rozporządzenia nr 1215/2012, jeżeli przepisy te można uznać za „równoważne” (wyrok z dnia 10 marca 2022 r., BMA Nederland, C-498/20, EU:C:2022:173, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).

23 Jest tak w przypadku art. 25 i art. 27 pkt 1 tej konwencji oraz art. 32 i art. 34 pkt 1 rozporządzenia nr 44/2001 z jednej strony oraz art. 2 lit. a) oraz art. 45 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1215/2012 z drugiej strony.

24 Jak zauważył Trybunał w odniesieniu do art. 32 rozporządzenia nr 44/2001, który jest przepisem równoważnym do art. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1215/2012, zakres pojęcia „orzeczenia” obejmuje każde orzeczenie wydane przez sąd państwa członkowskiego, niezależnie od treści danego orzeczenia (zob. podobnie wyrok z dnia 15 listopada 2012 r., Gothaer Allgemeine Versicherung i in., C-456/11, EU:C:2012:719, pkt 23).

25 Oznacza to zasadniczo, że pojęcie to obejmuje również nakaz zapłaty wydany przez sąd państwa członkowskiego na podstawie prawomocnych wyroków wydanych w państwie trzecim.

26 Zgodnie bowiem z orzecznictwem Trybunału, aby takie orzeczenia były objęte zakresem stosowania rozporządzenia nr 1215/2012, wystarczy, by były one orzeczeniami sądowymi, które – zanim zażąda się ich uznania czy wykonania w państwie innym niż państwo pochodzenia orzeczenia – stanowiły lub mogły stanowić w tym państwie pochodzenia przedmiot postępowania spornego pod różnymi postaciami (zob. analogicznie wyrok z dnia 2 kwietnia 2009 r., Gambazzi, C-394/07, EU:C:2009:219, pkt 23 i przytoczone tam orzecznictwo).

27 Ta szeroka i autonomiczna wykładnia znajduje oparcie w systemie ustanowionym przez rozporządzenie nr 1215/2012, a także w celach realizowanych przez to rozporządzenie (zob. analogicznie wyrok z dnia 15 listopada 2012 r., Gothaer Allgemeine Versicherung i in., C-456/11, EU:C:2012:719, pkt 26, 28).

28 Po pierwsze, jeśli chodzi o cele realizowane przez rozporządzenie nr 1215/2012, jego motyw 6 identyfikuje cel swobodnego przepływu orzeczeń w sprawach cywilnych i handlowych. Ponadto z motywów 4 i 26 owego rozporządzenia wynika, że celem tego rozporządzenia jest uproszczenie formalności w celu umożliwienia szybkiego i nieskomplikowanego uznawania i wykonywania orzeczeń z państw członkowskich związanych niniejszym rozporządzeniem. Tymczasem, jak podniosła Komisja Europejska, odmienna wykładnia art. 2 lit. a) tego rozporządzenia wymagałaby powiązania pojęcia „orzeczenia” z jego treścią, co stałoby w sprzeczności z tym celem.

29 Po drugie, co się tyczy systemu ustanowionego przez rozporządzenie nr 1215/2012, jego motyw 26 podkreśla znaczenie zasady wzajemnego zaufania sądów państw członkowskich w zakresie uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych, co również przemawia za tym, aby wykładni pojęcia „orzeczenia” nie dokonywać w sposób zawężający.

30 To wzajemne zaufanie zostałoby jednak naruszone, gdyby sąd państwa członkowskiego miał możliwość zanegowania posiadania charakteru „orzeczenia” przez nakaz zapłaty wydany przez sąd innego państwa członkowskiego na podstawie prawomocnych wyroków wydanych w państwie trzecim.

31 Ostatecznie konsekwencją zawężającej wykładni pojęcia „orzeczenia” w rozumieniu art. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1215/2012 byłoby stworzenie kategorii aktów wydawanych przez sądy, których – jako że nie występują pośród enumeratywnie wymienionych wyjątków wskazanych w art. 45 tego rozporządzenia – nie można by objąć zakresem owego pojęcia „orzeczenia” i których sądy innych państw członkowskich nie musiałyby w związku z tym wykonywać. Istnienie takiej kategorii aktów byłoby nie do pogodzenia z systemem ustanowionym w art. 39, 45 i 46 rzeczonego rozporządzenia, który przewiduje automatyczne wykonywanie orzeczeń i wyklucza badanie jurysdykcji sądów państwa członkowskiego wydania przez sądy wezwanego państwa członkowskiego (zob. analogicznie wyrok z dnia 15 listopada 2012 r., Gothaer Allgemeine Versicherung i in., C-456/11, EU:C:2012:719, pkt 31).

32 W niniejszej sprawie z postanowienia odsyłającego wynika, że postanowienie High Court rozpatrywane w postępowaniu głównym było co najmniej przedmiotem uproszczonego postępowania kontradyktoryjnego w państwie członkowskim pochodzenia orzeczenia, w związku z czym stanowi orzeczenie w rozumieniu art. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1215/2012. W konsekwencji, ponieważ stwierdzono jego wykonalność w tym państwie członkowskim, jest ono na podstawie art. 39 tego rozporządzenia wykonalne w innych państwach członkowskich.

33 Wniosku tego nie podważa okoliczność, że co do istoty wspomniane postanowienie zostało wydane w celu wykonania wyroków wydanych w państwie trzecim, które jako takie nie są wykonalne w państwach członkowskich.

34 W istocie ze względu na ograniczenie zakresu stosowania rozporządzenia nr 1215/2012 do kwestii jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń wydanych przez sądy państw członkowskich oraz wobec braku innych przepisów prawa Unii regulujących te kwestie w odniesieniu do orzeczeń wydanych przez sądy państw trzecich, te same państwa członkowskie mają co do zasady swobodę w określaniu warunków i procedur umożliwiających sądom krajowym rozpoznanie zawisłych przed nimi sporów. Wynika z tego, że niektóre rodzaje postępowań i orzeczeń sądowych istniejące w jednym państwie członkowskim niekoniecznie mają odpowiednik w innych państwach członkowskich.

35 Co się tyczy w szczególności kwestii, jakie skutki mogą mieć w państwach członkowskich wyroki wydane przez sądy państw trzecich, brak harmonizacji na poziomie Unii skutkuje tym, że sądy państwa członkowskiego mogą zgodnie z prawem wydać, zgodnie z właściwymi przepisami prawa krajowego, wykonalne orzeczenia na podstawie tych wyroków, nawet jeśli uwzględnienie tych samych wyroków w innych państwach członkowskich jest uzależnione od wymogu uzyskania stwierdzenia wykonalności (exequatur).

36 Ponadto, wbrew temu, co zdaje się sądzić sąd odsyłający, wyrok z dnia 20 stycznia 1994 r., Owens Bank (C-129/92, EU:C:1994:13), z którego można w drodze analogii wywnioskować, że art. 29–31 rozporządzenia nr 1215/2012 nie mają zastosowania do postępowań mających na celu stwierdzenie wykonalności wyroków wydanych w sprawach cywilnych i handlowych w państwie trzecim, nie oznacza, że orzeczenie wydane na podstawie wyroku wydanego przez państwo trzecie, zgodnie z przepisami jurysdykcyjnymi i proceduralnymi państwa członkowskiego, nie może być objęte zakresem stosowania tego rozporządzenia.

37 Z jednej strony bowiem, podobnie jak w przypadku każdego innego krajowego orzeczenia sądowego, kwalifikacja aktu takiego jak postanowienie rozpatrywane w postępowaniu głównym jako orzeczenie w rozumieniu art. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1215/2012 nie zależy w żaden sposób od tego, czy postępowanie, w wyniku którego zostało ono wydane, wchodzi w zakres stosowania tego rozporządzenia, ponieważ rozporządzenie to nie ma na celu ujednolicenia przepisów proceduralnych państw członkowskich (wyrok z dnia 9 września 2021 r., Toplofikatsia Sofia i in., C-208/20 i C-256/20, EU:C:2021:719, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).

38 Z drugiej strony i w każdym razie wyrok z dnia 20 stycznia 1994 r., Owens Bank (C-129/92, EU:C:1994:13, pkt 14, 18), dokonał wyraźnego rozróżnienia pomiędzy brakiem zastosowania konwencji brukselskiej z 1968 r. do postępowań mających na celu uznanie lub wykonanie orzeczeń wydanych w sprawach cywilnych i handlowych w państwie trzecim od stosowania tej konwencji do każdego orzeczenia wydanego przez sąd umawiającego się państwa, niezależnie od nazwy nadanej orzeczeniu.

39 Należy zatem stwierdzić, że żaden przepis rozporządzenia nr 1215/2012 ani żaden z celów realizowanych przez to rozporządzenie nie stoją na przeszkodzie temu, by nakaz zapłaty wydany przez sąd państwa członkowskiego na podstawie prawomocnych wyroków wydanych w państwie trzecim należał do zakresu stosowania tego rozporządzenia.

40 Z systemu ustanowionego w art. 39, 45 i 46 rozporządzenia nr 1215/2012 wynika niemniej jednak, że uznanie, iż takie postanowienie ma charakter orzeczenia w rozumieniu art. 2 lit. a) tego rozporządzenia, nie pozbawia osoby, przeciwko której wystąpiono o wykonanie orzeczenia, prawa do sprzeciwienia się wykonaniu tego orzeczenia poprzez podniesienie podstaw odmowy zgodnie ze wspomnianym art. 45.

41 W szczególności zgodnie z art. 45 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1215/2012 w związku z art. 46 tego rozporządzenia na wniosek każdej zainteresowanej strony odmawia się uznania orzeczenia, jeżeli uznanie to jest oczywiście sprzeczne z porządkiem publicznym państwa członkowskiego, w którym wystąpiono o uznanie.

42 Należy jednak podkreślić, iż o ile państwa członkowskie mają, co do zasady, swobodę określania wymogów porządku publicznego zgodnie z własnymi koncepcjami krajowymi, o tyle wyznaczenie granic tego pojęcia następuje w drodze wykładni tego rozporządzenia. W związku z tym, chociaż do Trybunału nie należy ustalanie, jakie elementy obejmuje porządek publiczny państwa członkowskiego, należy do niego jednak kontrolowanie, w jakich granicach sąd państwa członkowskiego może powoływać się na to pojęcie, gdy odmawia uznania orzeczenia wydanego przez sąd innego państwa członkowskiego (zob. w drodze analogii wyroki: z dnia 28 marca 2000 r., Krombach, C-7/98, EU:C:2000:164, pkt 22, 23; z dnia 16 lipca 2015 r., Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, pkt 42 i przytoczone tam orzecznictwo).

43 Ponadto, ustanawiając zakaz kontroli merytorycznej orzeczenia zagranicznego, art. 52 rozporządzenia nr 1215/2012 stoi na przeszkodzie temu, by sąd wezwanego państwa odmówił uznania tego orzeczenia jedynie z powodu istnienia różnicy między normą prawną zastosowaną przez sąd państwa pochodzenia orzeczenia a normą, jaką zastosowałby sąd wezwanego państwa, gdyby to on orzekał w sprawie. Sądowi państwa wezwanego nie wolno także badać prawidłowości oceny prawnej ani oceny stanu faktycznego dokonanej przez sąd państwa pochodzenia orzeczenia (zob. analogicznie wyroki: z dnia 28 marca 2000 r., Krombach, C-7/98, EU:C:2000:164, pkt 36; z dnia 16 lipca 2015 r., Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo).

44 I tak, aby uczynić zadość zakazowi kontroli merytorycznej orzeczenia wydanego w innym państwie członkowskim, odwołanie się do klauzuli porządku publicznego, zawartej w art. 45 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1215/2012 jest możliwe tylko w przypadku, gdy uznanie orzeczenia wydanego w tym państwie członkowskim miałoby stanowić oczywiste naruszenie normy prawnej uważanej za zasadniczą dla porządku prawnego państwa wezwanego lub prawa uznanego za podstawowe w tym porządku prawnym (zob. w drodze analogii wyroki: z dnia 28 marca 2000 r., Krombach, C-7/98, EU:C:2000:164, pkt 37; z dnia 16 lipca 2015 r., Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo).

45 Tego rodzaju naruszenie może polegać w szczególności na tym, że osoba, przeciwko której wystąpiono o wykonanie orzeczenia, nie miała możliwości skutecznej obrony, przed sądem pochodzenia orzeczenia, i zaskarżenia, w państwie członkowskim pochodzenia orzeczenia, orzeczenia, które miałoby zostać wykonane (zob. podobnie wyrok z dnia 2 kwietnia 2009 r., Gambazzi, C-394/07, EU:C:2009:219, pkt 27, 37, 45, 46).

46 Tak więc w niniejszej sprawie, w przypadku gdyby J zdołał wykazać przed sądem, przed którym toczy się postępowanie w wezwanym państwie członkowskim, że w państwie członkowskim pochodzenia orzeczenia nie miał możliwości zakwestionowania co do istoty roszczeń, jakie doprowadziły do wydania wyroków jordańskich, których dotyczy postanowienie rozpatrywane

w postępowaniu głównym, sąd ten mógłby odmówić wykonania tego postanowienia ze względu na jego oczywistą niezgodność z krajowym porządkiem publicznym. Dokonanie odnośnej oceny należy wyłącznie do sądu odsyłającego.

47 W świetle całości powyższych rozważań odpowiedź na pytanie pierwsze brzmi następująco: art. 2 lit. a) i art. 39 rozporządzenia nr 1215/2012 należy interpretować w ten sposób, że nakaz zapłaty wydany przez sąd państwa członkowskiego na podstawie prawomocnych wyroków wydanych w państwie trzecim stanowi orzeczenie i jest wykonalny w innych państwach członkowskich, jeżeli został wydany w wyniku przeprowadzenia postępowania kontradyktoryjnego w państwie członkowskim pochodzenia orzeczenia, w którym stwierdzono również jego wykonalność, przy czym charakter orzeczenia nie pozbawia osoby, przeciwko której wystąpiono o wykonanie orzeczenia, możliwości domagania się, zgodnie z art. 46 rzeczonego rozporządzenia, odmowy jego wykonania ze względu na wystąpienie jednej z podstaw odmowy wymienionych w art. 45 tego rozporządzenia.

W przedmiocie pytań drugiego i trzeciego

48 W świetle odpowiedzi udzielonej na pytanie pierwsze nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na pytania drugie i trzecie.

W przedmiocie kosztów

49 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (trzecia izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 2 lit. a) i art. 39 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych należy interpretować w ten sposób, że nakaz zapłaty wydany przez sąd państwa członkowskiego na podstawie prawomocnych wyroków wydanych w państwie trzecim stanowi orzeczenie i jest wykonalny w innych państwach członkowskich, jeżeli został wydany w wyniku przeprowadzenia postępowania kontradyktoryjnego w państwie członkowskim pochodzenia orzeczenia, w którym stwierdzono również jego wykonalność, przy czym charakter orzeczenia nie pozbawia osoby, przeciwko której wystąpiono o wykonanie orzeczenia, możliwości domagania się, zgodnie z art. 46 rzeczonego rozporządzenia, odmowy jego wykonania ze względu na wystąpienie jednej z podstaw odmowy wymienionych w art. 45 tego rozporządzenia.

Podpisy